

اهتمام به اقتصاد مقاومتی و نقش آن بر توسعه اقتصادی صنعت

ورزش ایران

مصطفی افشاری^۱، میرحسن سیدعامری^۲، حبیب هنری^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۴/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۶/۲۶

چکیده

در هزاره سوم اقتصاد و شرایط اقتصادی از اصلی ترین چالش های پیش رو برای سازمان ها بوده است. ورزش و سازمان های ورزشی نیز از این قاعده مستثنا نبوده و این پژوهش باهدف بررسی اقتصاد مقاومتی و نقش آن در توسعه اقتصادی صنعت ورزش تدوین گردیده است. روش تحقیق آمیخته بوده و به شکل میدانی صورت گرفته است. جامعه این پژوهش متخصصان و صاحب نظران حوزه مدیریت و ورزش می باشند (۱۶۰ N=). برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه های محقق ساخته اقتصاد مقاومتی برگرفته پژوهش ترابزاده (۱۳۹۲) و توسعه اقتصادی صنعت ورزش برگرفته از پژوهش الهی (۱۳۸۷) استفاده گردید. از آزمون های کالموگروف اسمیرنف، دوجمله ای و آزمون همبستگی اسپیرمن در نرم افزار Spss نسخه ۲۲ و تحلیل عاملی تأییدی و اکتشافی در نرم افزار Amos نسخه ۲۲ انجام شد. نتایج نشان داد ارتباط بین اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصادی صنعت ورزش و مؤلفه های آن وجود داشته و ضرایب رگرسیونی و مقادیر T اثر اقتصاد مقاومتی بر توسعه اقتصادی صنعت ورزش را تأیید کرد. بر مبنای نتایج به دست آمده بدیهی است مسئولین برای توسعه در بخش صنعت ورزش راهی جز توجه ویژه به راهکارهای اقتصاد مقاومتی بخصوص توجه به

۱- استادیار مدیریت ورزشی پژوهشگاه علوم ورزشی (نویسنده مسئول)

Email: Afshari.ua@gmail.com

۲- استاد دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه ارومیه

Email: ha_ameri2003@yahoo.com

۳- دانشیار دانشکده علوم ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی

Email: honari_h@yahoo.com

زیرساخت‌های اقتصادی و درآمدزا در بخش ورزش نداشته و این امر می‌تواند کلیدی راهگشا در این زمینه باشد.

واژه‌های کلیدی: اقتصاد مقاومتی در ورزش، توسعه اقتصادی، توسعه نهادی، اهرم‌های اقتصادی، صنعت ورزش

مقدمه

توسعه یکی از مفاهیم بسیار پیچیده است که غایت کلیه برنامه‌ها، تلاش‌ها و اقدامات جوامع بشری می‌باشد. وجود ابعاد مختلف توسعه، دلالت بر پیچیدگی آن دارند. توسعه، فرآیندی چندبعدی و برنامه‌ریزی‌شده به منظور فراهم ساختن فضایی برای انسان‌ها به منظور داشتن زندگی سالم، خلاق و مؤثر می‌باشد. یکی از ابعاد مهم توسعه، توسعه اقتصادی است. توسعه اقتصادی در واقع عبارت از بهبود کمی و کیفی شاخص‌های اقتصاد به منظور دستیابی به توسعه کلان است. یکی از رویکردهای نوین به منظور ارتقاء شاخص‌های توسعه اقتصادی به منظور تأثیرگذاری بر سایر ابعاد توسعه؛ توجه به شیوه مدیریت و ابعاد اقتصادی است (مارس، ۲۰۰۰). اسملسر توسعه را فرایندی از تمایز می‌داند که با ظهور شکل‌های جدیدی از یگانگی همراه است. او استدلال می‌کند که جریان توسعه و فرایند تمایز و یگانگی، پیوستاری بدون انقطاع نیست، بلکه همواره گسستگی‌هایی در کار است که موجب بروز اغتشاش‌های اجتماعی می‌شود. تعبیر اسملسر از گسستگی‌ها کلی و ناظر بر همه نابسامانی‌هایی است که به طور پیوسته تأخیرها و اختلال‌هایی را در سرعت حرکت جامعه به سوی هدف‌های انتخاب شده موجب می‌شود (اسملسر^۱، ۱۹۶۳). در این راستا صنعت ورزش با در اختیار داشتن عامل محرکی

همچون مسابقات بزرگ ورزشی، امکان بهره‌گیری از فرصت‌های تبلیغاتی و رسانه‌ها را فراهم نموده است که این موضوع خود موجب ایجاد بستر لازم برای تعامل مابین صنعت، تجارت و ورزش گردیده است و به عنوان یک پل استراتژیک در خدمت توسعه ورزش و رونق اقتصادی آن قرار گرفته است (کاظم، ۱۳۸۱). امروزه ورزش از انجام فعالیت بدنی صرف فراتر رفته و خود را به عنوان یک صنعت در کنار سایر صنایع مطرح ساخته است. صنعت ورزش با ایفای نقش در اقتصاد کشورها از اهمیت زیادی برخوردار گشته است. تأثیرات کلان اقتصادی ورزش نظیر سهم ورزش در تولید ناخالص داخلی و ملی یا سهم آن در ایجاد اشتغال، کشورها را بر آن داشته تا هر ساله به صورت دقیق و منظم تأثیر ورزش را بر روی اقتصاد کشور خودارزیابی و تعیین نمایند. از آن جمله می‌توان به کشورهایی چون اسکاتلند، انگلستان، ایالات متحده آمریکا، کانادا و هنگ‌کنگ اشاره کرد. در این پژوهش تلاش بر این است که به طور جامع توسعه اقتصادی صنعت ورزش به بوته آزمایش نهاده شود (لی و همکاران، ۲۰۱۱). از این‌رو حرکت در مسیر توسعه و دستیابی به آن کاری بس مشکل و پیچیده است. مبنای پیشرفت‌های توسعه‌ای را در درجه نخست باید در کیفیت برنامه‌ها و سیاست‌های دولتی جستجو نمود. به طور کلی می‌توان گفت که توسعه یعنی فرایند بهبود با توجه به مجموعه‌ای از شاخص‌ها، معیارها و یا ارزش‌ها؛ به عبارت دیگر ایجاد شرایط مساعد برای تبدیل ظرفیت‌های بالقوه به امکانات بالفعل در گرو توسعه می‌باشد. توسعه فرآیند بهبود در مبانی علمی و فنی تولید، اصلاح نظام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری و دگرگونی در سطح زندگی، شرایط کار و نحوه مدیریت نهادهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جامعه به

معنای وسیع کلمه می‌باشد (هنکوک^۱، ۲۰۱۳). به هر حال توسعه تحت شرایط تصادفی به وقوع نمی‌پیوندد. توسعه به یک تحول و دگرگونی بنیادین نیاز دارد (ملکی، ۱۳۸۸). در همین زمینه به دلیل جهانی شدن مقوله اقتصاد ورزش و عمومیت داشتن ورزش در ایران، ملاحظه می‌گردد که موضوعات اقتصادی و درآمدزایی ورزش بحث داغ بسیاری از روزنامه‌ها، رادیو و تلویزیون و نیز محافل علمی شده است. در این میان موضوع حائز اهمیت این که به دلیل نوپا بودن صنعت ورزش در کشور، مقوله توسعه اقتصادی صنعت ورزش به شدت نیازمند انجام پژوهش‌های علمی منظم و سازمان‌یافته است. با اجرای چنین پژوهش‌هایی می‌توان پیشنهادهایی را به سیاست‌گذاران دولتی و غیردولتی ارائه نمود تا آن‌ها بتوانند با تصمیم‌گیری‌های پژوهش محور گام‌های اساسی را در جهت توسعه اقتصادی صنعت ورزش کشور بردارند. از سوی دیگر توسعه اقتصادی صنعت ورزش کشور می‌تواند در اقتصاد کل کشور سهم داشته باشد. وابستگی شدید اقتصاد ایران به صادرات نفت، نوسانات قیمت آن و پایان‌پذیر بودن این منبع اقتصادی، نیاز توجه نمودن به سایر صنایع که دارای پتانسیل درآمدزایی هستند را دو چندان نموده است. بنابراین برای کشوری در حال توسعه چون ایران استفاده از تمامی فرصت‌های تجاری و اقتصادی قابل بهره‌برداری همانند صنعت ورزش یک ضرورت غیرقابل انکار است.

در این راستا می‌توان اذعان نمود جوامع بشری برای نظم بخشیدن به حیات اقتصادی خود، از مفاهیم و اندیشه‌هایی که در فرهنگ خود وجود دارد، استفاده می‌کنند و در حقیقت آن را تبدیل به یک مکتب اقتصادی می‌کنند؛ به عبارت دیگر مکتب اقتصادی

برای هر جامعه عبارت است از روشی که آن جامعه خاص جهت سامان بخشی به حیات اقتصادی خود و حل مشکلات علمی، آن را در پیش می‌گیرد بر این اساس هر جامعه‌ای را می‌توان دارای یک نوع مکتب اقتصادی دانست زیرا در هر جامعه‌ای مفاهیم و اندیشه‌هایی وجود دارد که بر طبق آن به زندگی اقتصادی خودسر و سامان می‌دهند. روش و پیش دو امر اساسی و مهم در مسئله مکتب اقتصادی در این تعریف است. با دستیابی به چنین الگویی می‌توان جهت رفاه جامعه طراحی‌هایی را انجام داد (روحانی، ۱۳۹۲). این رویکرد در پی «اقتصاد ایده آلی» است که هم اسلامی باشد و هم اقتصاد کشور را به جایگاه اقتصاد اول منطقه برساند. اقتصادی که برای جهان اسلام الهام‌بخش و کارآمد بوده و زمینه‌ساز تشکیل «تمدن بزرگ اسلامی» باشد. بدین معنا اساساً در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، یکی از مؤلفه‌های مهم الگو می‌باید متضمن مقاومت و تحقق آن باشد. در این مقوله است که اقتصاد مقاومتی مشتمل بر اقتصاد کارآفرینی و ریسک-پذیری و نوآوری می‌شود. البته همه‌ی این تعاریف از اقتصاد مقاومتی به نوعی با هم رابطه‌ی «عموم و خصوص» دارند، منتها برخی کوتاه‌مدت و برخی بلندمدت هستند و البته ترکیبی از استراتژی‌های مطلوب را نیز برایمان به تصویر می‌کشند (موسی زاده، ۲۰۱۶).

در بررسی برخی پژوهش‌های صورت گرفته در چارچوب مفاهیم عنوان شده، جعفری صمیمی و اعظمی (۱۳۹۳) در تحقیقی با عنوان نقش توانمندسازی اقتصادی در راهبرد اقتصاد مقاومتی در کشورهای در حال توسعه بیان داشتند که افزایش نا اطمینانی در اقتصاد کلان سبب افزایش شدید مخارج دولت شده به گونه‌ای که مقاومت اقتصاد را نیز در کشورهای مورد نظر کاهش داده است. شیروانی خوزانی و همکاران (۲۰۱۵) در بررسی

خود تحت عنوان تحلیل اثرگذاری دولت و اقتصاد مقاومتی بر خرید کالاهای ایرانی به این نتیجه دست یافتند که هر دو متغیر دولت و اقتصاد مقاومتی اثر مثبت و معناداری بر خرید کالاهای ایرانی داشته است. خان زدی (۲۰۱۵) نیز در پژوهش خود تحت عنوان تحلیل اثرگذاری تقویت اقتصادی بر اقتصاد آزاد با تأکید بر اقتصاد مقاومتی به این نتیجه رسید که میزان بیکاری اثر منفی و معناداری بر اقتصاد آزاد داشته و بهره‌وری نیروی کار و رشد اقتصادی اثر مثبت و معناداری بر اقتصاد آزاد دارد. همچنین بر مبنای نتایج مدل تحقیق شاخص ICOR و رشد صادرات اثر معناداری بر اقتصاد آزاد نداشته است.

همچنین صیادی (۱۳۹۴) در پژوهش خود با عنوان ارزیابی مقایسه‌ای دیدگاه مدیران صنایع در خصوص مزایای اکتسابی صنعت از ایجاد ارتباط با دانشگاه (مطالعه‌ی موردی: بخش تولیدی صنعت ورزش ایران) اشاره می‌نماید که از میان عوامل مورد بررسی انواع مزایای اکتسابی صنایع از ایجاد ارتباط با دانشگاه، عامل تولید به عنوان مهم‌ترین عامل شناسایی شد؛ همچنین بر اساس نتایج آزمون کروسکال والیس اختلاف معناداری بین دیدگاه مدیران در خصوص عوامل مورد بررسی مزایای اکتسابی صنعت از برقراری ارتباط با دانشگاه بر حسب سطح تحصیلات، سابقه‌ی کاری و گستره‌ی فعالیت شرکت‌ها وجود داشت. قربانی (۱۳۹۵) در تحقیق خود تحت عنوان طراحی الگوی شایستگی‌های کارآفرینان در صنعت ورزش ایران به این نتیجه دست یافت که شایستگی‌های کارآفرینان در صنعت ورزش در پنج بعد مهارت‌های فردی، علمی و آکادمیک، شغلی و حرفه‌ای، علم و اصول کارآفرینی و محدوده‌ی متمرکز بر کارآفرینی در صنعت ورزش تبیین و تأیید می‌شوند.

بر مبنای مطالب مطرح شده با توجه به اهمیت، نقش و تأثیرات روزافزون ورزش و به طبع آن صنعت ورزش در جهان و ذکر مجدد این نکته که گردش مالی صنعت ورزش در جهان با رشدی فوق‌العاده در طول دهه‌های گذشته و اشتغال هزاران نفر به شکل مستقیم و غیرمستقیم به عنوان یکی از صنایع برتر در حال رشد است. آنچه در شرایط فعلی در کشور ما حائز اهمیت است بررسی اثر متغیرهایی است که دارای اثر مؤثر و منطقی بر آن داشته باشند. از این رو محقق بر مبنای منویات مقام معظم رهبری متغیر اقتصاد مقاومتی را وارد تحقیق نمود. در این بین می‌توان اذعان داشت توسعه ورزش ملی بخش مهم از توسعه اقتصادی- اجتماعی ملی است. رواج ورزش در همه‌ی بخش‌ها موجب افزایش نشاط اجتماعی و بهره‌وری ملی می‌شود. ارتقای ورزش قهرمانی موجب زبانزد شدن نام ملت‌های پیروز در سطح جهان می‌شود. سرافرازی و افتخار ملی یکی از عوامل روحیه آفرین در میان ملت‌هاست. از این رو دستاوردها و پیامدهای توسعه ورزش ملی دایره‌ای گسترده دارد و موجب رونق اقتصادی و شکوفایی اجتماعی می‌شود. به همین دلیل محقق در این پژوهش در پی بررسی نقش اقتصاد مقاومتی بر توسعه اقتصادی صنعت ورزش با استفاده از ضرایب رگرسیونی و تحلیل مسیر مستقیم دارد. بدیهی است با نگاهی گذرا به این مفهوم که توسعه محور پیشرفت در امور هر کشور می‌باشد محقق با طرح سؤالاتی اساسی به بررسی این مهم پرداخته است که آیا اقتصاد مقاومتی و مؤلفه‌های آن اثر و ارتباطی با توسعه اقتصادی صنعت ورزش در ایران دارد؟

روش‌شناسی تحقیق

روش پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های آمیخته است که در واقع ترکیب دو روش کیفی (روش دلفی) و کمی در آن استفاده شده است. این پژوهش به لحاظ هدف،

کاربردی و از نوع پژوهش‌های میدانی است. محقق از نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری نظری در این تحقیق استفاده نموده است. از آنجا که در پژوهش حاضر لازم بود اطلاعاتی از افراد خاص به دست آورده شود، یعنی افرادی که قادر خواهند بود اطلاعات مطلوبی را در زمینه خاصی فراهم کنند، در این روش مورد استفاده قرار گرفت. شایان ذکر است محقق ویژگی‌هایی نمونه‌گیری نظری را در کلیه فرآیند نمونه‌گیری پژوهش مورد ملاحظه قرار داده است. نمونه تحقیق ۱۶۰ نفر از افراد آگاه در حوزه تحقیق که شامل افراد دارای سابقه مدیریت در سطوح مختلف ورزش کشور، اقتصاددانان حتی‌الامکان آشنا به مسائل ورزش، اساتید مدیریت ورزشی دانشگاه‌های کشور و فعالان حوزه اقتصاد ورزشی. در این پژوهش محقق از دو ابزار محقق ساخت اقتصاد مقاومتی در ورزش برگرفته از پژوهش تراب زاده (۱۳۹۲) و ابزار توسعه اقتصادی صنعت ورزش برگرفته از پژوهش الهی (۱۳۸۷) می‌باشد استفاده کرد. در پرسشنامه‌های نامبرده از طیف ۵ ارزشی لیکرت برای پاسخ‌گویی استفاده شد؛ کمترین امتیاز را کاملاً مخالف (۱) و بیشترین امتیاز را کاملاً موافق (۵) به خود اختصاص داد. همچنین محقق از دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده نموده است. در بخش آمار توصیفی از جداول و نمودارهای توصیفی برای بیان ویژگی‌های جمعیت شناختی و توصیفی پژوهش استفاده شد. در بخش آمار استنباطی آزمون همبستگی اسپیرمن جهت بررسی و ارتباط بین متغیرها در نرم‌افزار Spss نسخه ۲۲ و تحلیل عاملی تأییدی و اکتشافی در نرم‌افزار Amos نسخه ۲۲ انجام شد.

ملاحظات اخلاقی

در این پژوهش سعی بر این بود که پرسشنامه‌های تحقیق به شکل کاملاً محرمانه جمع‌آوری و تحلیل گردد.

یافته‌های پژوهش

بر اساس یافته‌های این پژوهش، از مجموع ۱۱۲ فرد پاسخ‌دهنده به سؤالات تحقیق، ۶۳ نفر زن و ۴۹ نفر زن بودند؛ ۴۴/۶٪ بین ۳۱ تا ۴۰ سال قرار داشتند و کمترین دامنه سنی بازه سنی بالای ۵۰ سالگی می‌باشد. ۳۲/۲ درصد از شرکت‌کنندگان در این تحقیق دارای مدرک دکتری تخصصی می‌باشند. در این بین ۸ نفر از پاسخ‌دهندگان دارای رتبه دانشیاری بودند. در ادامه محقق در ابتدا به بررسی تحلیل عاملی تأییدی و سپس به بررسی روابط متغیرها و مدل تحقیق پرداخت. محقق به دلیل حجم بالای یافته‌ها و تعداد سؤالات ابزارهای تحقیق از گزارش گرافیکی تحلیل عاملی تأییدی و اکتشافی و همچنین آزمون کالموگروف اسمیرنوف خودداری نموده و به گزارش کوتاه آن در این بخش بسنده کرده است.

نتایج تحلیل عاملی نشان می‌دهد که تمامی شاخص‌های مربوط به استراتژی‌های اقتصادی، اهرم‌های مقاومت بخش اقتصادی، اهداف اقتصادی و زیرساخت‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش، از مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی از مقدار T و بار عاملی مورد قبولی برخوردارند و برای سنجش این متغیر شاخص‌های مناسبی محسوب می‌شوند. در مؤلفه مدیریت اقتصادی سؤال a9 «نگاه واقع‌بینانه به بخش اقتصاد در ورزش (فرصت‌ها، تهدیدها، قوت‌ها و ضعف‌ها)» از مقدار T و بار عاملی قابل قبولی در سطح معناداری کوچک‌تر از ۰/۰۵ برخوردار نبوده و از مدل نهایی حذف می‌گردد. همچنین نتایج نشان داد که تمامی سؤالات مربوط به متغیرهای توسعه نهادی، ساختار و مالکیت، توسعه بخش رسانه‌ای، توسعه حمایت‌های دولتی، توسعه نیروی انسانی، توسعه امکانات و زیرساخت، توسعه حقوقی و قانونی، توسعه علمی و پژوهشی مؤلفه‌های توسعه اقتصادی صنعت ورزش

از مقدار بار عاملی و T قابل قبولی در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ برخوردار بوده و برای سنجش این خرده مقیاس‌های توسعه اقتصادی صنعت ورزش محسوب می‌شوند؛ اما در مؤلفه «سرمایه‌گذاری و حمایت مالی» سؤالات S8 (بهره‌گیری از متخصصین بازاریابی در نهادهای ذی‌ربط صنعت ورزش برای جذب حمایت مالی)، S9 (عدم تدوین طرح‌های استراتژیک و عملیاتی بازاریابی در سطوح مختلف صنعت ورزش)، S10 (شفاف‌سازی اطلاعات مالی و اقتصادی سازمان‌های ورزش فعال در صنعت ورزش)، S11 (رعایت اصول ارتباطی مناسب و برانگیزاننده نهادهای ذی‌ربط صنعت ورزش با حامیان مالی موجود و بالقوه)، S13 (پخش تلویزیونی تعداد مناسبی از مسابقات ورزشی لیگ حرفه‌ای ایران برای سایر کشورها) و در مؤلفه «توسعه هواداران و درآمد حاصل از آن» سؤال S34 (توسعه مدیریت و رویه‌های مناسب جذب، حفظ و توسعه هواداران) از مقدار بار عاملی و T قابل قبول برخوردار نبوده و از مدل نهایی تحقیق حذف می‌شوند.

همچنین نتایج آزمون کالموگروف اسمیرنف نشان داد که زیر مقیاس‌های دو متغیر اصلی تحقیق دارای توزیع طبیعی نبوده اما محقق به دلیل رعایت حجم نمونه مکفی که یک شرط اساسی (حتی در شرایط طبیعی نبودن توزیع داده‌ها) برای استفاده از مدل‌سازی است (قاسمی، ۱۳۹۴) به استفاده از مدل ساختاری در تحقیق مبادرت ورزید.

نتایج بررسی ارتباط بین دو متغیر نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصادی صنعت ورزش وجود دارد. بالاترین شدت همبستگی نیز بین متغیرهای اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصادی صنعت ورزش و کمترین شدت همبستگی بین توسعه نیروی انسانی و زیرساخت‌های اقتصاد مقاومتی مشاهده گردید (جدول ۱).

جدول ۱. ماتریس همبستگی اسپیرمن اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصادی صنعت ورزش

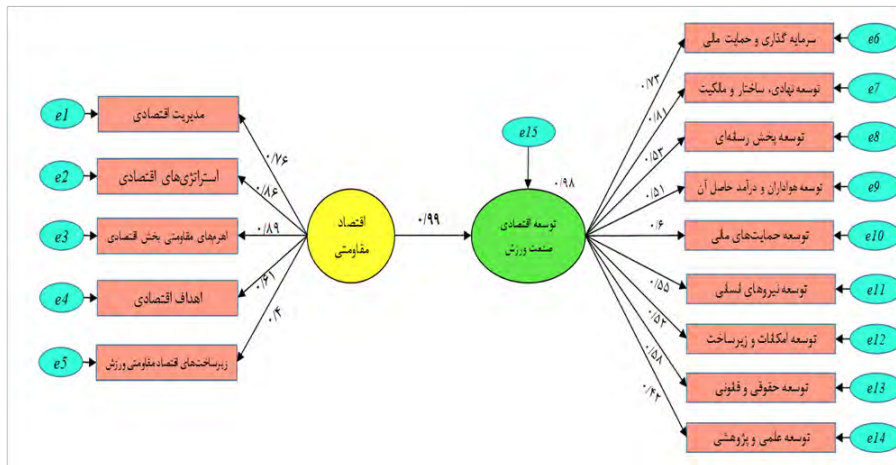
مدیریت اقتصادی	استراتژی-های اقتصادی	اثرهای مقاومت بخش اقتصادی	اهداف اقتصادی	زیرساخت-های اقتصادی مقاومتی	اقتصاد مقاومتی
سرمایه‌گذاری و حمایت مالی	۰/۴۳۹**	۰/۵۲۷**	۰/۶۷۴**	۰/۴۰۳**	۰/۶۲۳**
توسعه نهادی، ساختار و مالکیت	۰/۳۸۹**	۰/۴۴۳**	۰/۵۹۴**	۰/۲۷۲**	۰/۵۶۹**
توسعه پخش رسانه‌ای	۰/۲۰۷*	۰/۳۲۹**	۰/۳۷۳**	۰/۲۸۳**	۰/۳۶۳**
توسعه هواداران و درآمد حاصل از آن	۰/۰۴۶	۰/۲۳۵*	۰/۱۷۳	۰/۴۰۹**	۰/۳۳۷**
توسعه حمایت‌های دولتی	۰/۲۶۹**	۰/۶۲**	۰/۴۲۱**	۰/۶۱۲**	۰/۵۵۹**
توسعه نیروی انسانی	۰/۵۸۱**	۰/۳۳۷**	۰/۵۲۳**	۰/۳۳۲**	۰/۴۷۷**
توسعه امکانات و زیرساخت	۰/۴۱۹**	۰/۲۵**	۰/۵۱۶**	۰/۲۸۱**	۰/۴۶۷**
توسعه حقوقی و قانونی	۰/۳۳۸**	۰/۴۸۸**	۰/۵۷۳**	۰/۱۵۷	۰/۵۰۷**
توسعه علمی و پژوهشی	۰/۱۱۶	۰/۵۵۴**	۰/۲۸۱**	۰/۱۲۹	۰/۳۴۲**
توسعه اقتصادی صنعت ورزش	۰/۵۲۸**	۰/۶۸۳**	۰/۷۵۷**	۰/۴۵۸**	۰/۳۸۵**

*: $p < 0.05$ **: $p < 0.01$

در بخش دوم تحقیق مدل ارتباط بین اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصادی صنعت ورزش مورد آزمون قرار گرفت.

جدول ۲. ضرایب رگرسیونی مدل روابط بین اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصادی صنعت ورزش

ارتباط متغیرها	بارعاملی	T	ارتباط متغیرها	بارعاملی	T
سرمایه گذاری و حمایت مالی	۰/۷۳۱	۱	مدیریت اقتصادی	۰/۷۶	۱
توسعه نهادی، ساختار و مالکیت	۰/۸۱۵	۸/۵۴۲	اقتصاد مقاومتی	۰/۸۶۲	۹/۶۴۶
توسعه پخش رسانه‌ای	۰/۵۳۴	۵/۴۸۵	اهرم‌های مقاومت بخش اقتصادی	۰/۸۸۹	۱۰/۰۰۹
توسعه هواداران و درآمد حاصل	۰/۵۱۴	۵/۲۷۹	اقتصاد مقاومتی	۰/۶۱۲	۶/۵۱۱
توسعه حمایت‌های دولتی	۰/۶۰۵	۶/۲۳۹	زیرساخت‌های اقتصادی	۰/۳۹۹	۴/۱۲۱
توسعه نیروی انسانی	۰/۵۴۷	۵/۶۲۳	اقتصاد مقاومتی	-	-
توسعه امکانات و زیرساخت	۰/۵۲۴	۵/۳۸۱	اقتصاد مقاومتی	-	-
توسعه حقوقی و قانونی	۰/۵۷۶	۵/۹۳۲	اقتصاد مقاومتی	-	-
توسعه علمی و پژوهشی	۰/۴۲۵	۴/۳۳۹	اقتصاد مقاومتی	۰/۹۹	۷/۸۳۵

شکل ۱. مدل روابط کلی بین اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصادی صنعت ورزش

بر اساس یافته‌های به‌دست‌آمده از اجرای مدل تحقیق (جدول ۳ و شکل ۱) مشاهده می‌شود کلیه بارهای عاملی (ضرایب رگرسیونی استاندارد شده) مقدار T (مقادیر نسبت‌های بحرانی) از مقادیر قابل قبولی برخوردار بوده و این شاخص‌های نشان می‌دهند که متغیرهای مشاهده‌ای اندازه‌گیری شده به خوبی انعکاسی از متغیرهای پنهان (اقتصاد مقاومتی در ورزش و توسعه اقتصادی صنعت ورزش) می‌باشند. همچنین نتایج نشان داد که اقتصاد مقاومتی می‌تواند تأثیر مثبت و معناداری بالایی برابر با بارعاملی 0.99 بر توسعه اقتصادی صنعت ورزش کشور داشته باشد. در ادامه در جدول ۳ نتایج برازش مدل ارائه شده است.

جدول ۳. شاخص برازش مدل اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصادی صنعت ورزش

شاخص‌های برازش	مقادیر شاخص‌ها	تفسیر
کای اسکوار (کای دو)	۲۲۲/۶۸	-
درجه آزادی	۷۶	-
نسبت کای اسکوار به درجه آزادی (χ^2/df)	۲/۹۳	قابل قبول
ریشه دوم میانگین خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۹۲	قابل قبول
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۲	قابل قبول
شاخص برازش هنجار شده (NFI)	۰/۹۱	قابل قبول
شاخص برازش افزایشی (IFI)	۰/۸۸	قابل قبول

نتایج شاخص‌های برازش مدل در جدول ۳ نشان می‌دهد که عمده شاخص‌ها از مقادیر قابل قبول برخوردار بوده در نتیجه تحقیق از برازش کافی برخوردار می‌باشد. بر اساس نتایج جدول ۳ شاخص نیکویی برازش (CFI) ۰/۹۲ است که نشان‌دهنده قابل قبول بودن این میزان برای برازش مطلوب مدل است. همچنین مقدار ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA) با مقدار ۰/۰۹۲ و NFI با مقدار ۰/۹۱ که شاخص‌های دیگری نیکویی برازش هستند نیز قابل قبول بوده و نشان‌دهنده تأیید مدل می‌باشد. سایر مقادیر شاخص‌های برازش نیز از مقادیر قابل قبولی برخوردار هستند. نکته حائز اهمیت در مدل تحقیق اهمیت بیشتر اهرم‌های مقاومت بخش اقتصادی در مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی و توسعه نهادی، ساختار و مالکیت در توسعه اقتصادی صنعت ورزش می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

در عصر حاضر، ورزش به عنوان بخشی اقتصادی، چه از بعد عملی و چه سرگرمی، در تولید و مصرف کالاها و خدمات ورزشی و توسعه اقتصادی جوامع مختلف نقش

اساسی دارد و هم اکنون یکی از مؤثرترین عوامل اثرگذار در رشد اقتصاد ملی و از درآمدزاترین صنایع در قرن ۲۱ به شمار می‌رود (محرم زاده، ۱۳۸۵). از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصادی صنعت ورزش و نقش ارتباطی متقابل آن‌ها تدوین گردیده است.

یافته ماتریس همبستگی اسپیرمن نشان داد که بین اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصادی صنعت ورزش در کشور ارتباط مثبت و معناداری نسبتاً قوی وجود دارد ($P \leq 0/01$)، ($r_{ho} = 0/774$). یافته‌های حاصل از ماتریس همبستگی اسپیرمن نشان می‌دهد به جز مدیریت اقتصادی با توسعه علمی و پژوهشی، اهرم‌های مقاومت بخش اقتصادی با توسعه هواداران و درآمد حاصل آن، اهداف اقتصادی با توسعه حقوقی و قانونی، زیرساخت‌های اقتصاد مقاومتی با توسعه حمایت‌های دولتی و توسعه نیروی انسانی، بقیه ارتباطات بین اقتصاد مقاومتی و مؤلفه‌های آن با توسعه اقتصادی صنعت ورزش در کشور و مؤلفه‌های آن از نظر آماری معناداری بوده و بین آن‌ها ارتباط مثبت و مستقیمی وجود دارد. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که اقتصاد مقاومتی می‌تواند تأثیر مثبت و معناداری بالایی برابر با بار عاملی ۰/۹۹ بر توسعه اقتصادی صنعت ورزش کشور داشته باشد. نتایج با برخی یافته‌های همسو با یافته‌های ژاگ و همکارانش^۱ در سال (۲۰۱۳) می‌باشد.

ژاگ و همکارانش در سال (۲۰۱۳) در تحقیق خود با عنوان بررسی توسعه‌ی ورزش‌های چینی تأثیر ساختار طراحی شده را برای سطوح اجرایی فعالیت‌های ورزشی در کلیه‌ی سنین مهم دانسته و اشاره به اهمیت توسعه‌ی ورزش‌های پایه‌ای می‌کند. آن‌ها همچنین تأثیر فرهنگ منطقه‌ای هر ورزش در منطقه‌ی خود را در پیشرفت آن ورزش زیاد

1.Zhang

دانسته و بیان می‌کنند هر ورزش برای پیشرفت نیاز به حمایت‌کننده از دانش آموزان همان منطقه دارد. همچنین نامراتو (۲۰۰۹) در تحقیقی با عنوان سیاست بنیان‌گذاری ورزش همگانی منطقه‌ای در جمهوری چک به بررسی پروسه‌ها و سیاست‌های ایجاد ورزش همگانی منطقه‌ای و نیز ارتباط بین دو بخش ورزش داوطلبانه و ورزش سازمان‌یافته همگانی در جمهوری چک می‌پردازد. بررسی این سیاست‌ها در دو حوزه شناختی و ساختاری صورت گرفت. در بخش ساختاری، بروکراسی، سیاست‌گذاری، تحقیقات و مدارک علمی در زمینه تصمیم‌سازی و ... و در بخش شناختی دانش و آگاهی و اطلاعات و مقالات علمی در زمینه ورزش همگانی (کمبود) ... مورد بررسی قرار گرفتند. همچنین روش‌ها و استراتژی‌های دیگری در حوزه پشتیبانی از ورزش‌های همگانی در کمیته‌ها و کلوپ‌های ورزشی شناسایی شدند.

میرمعزی (۱۳۹۲) معتقد است اقتصاد مقاومتی اقتصادی است که تهدیدها را تبدیل به فرصت می‌کند و اساساً اقتصاد مقاومتی را از اقتصاد حمایتی تفکیک می‌کند. در اقتصاد حمایتی موضوع این است که کشور ضعیف از صنایع خود در برابر کشور قوی باید حمایت کند اما در اقتصاد مقاومتی به یک نظامی اندیشیده می‌شود که وقتی در برابر تهدید قرار می‌گیرد رشد می‌کند و حتی بالاتر از آن جهش می‌کند. وی اقتصاد مقاومتی را حالت ویژه‌ای از نظام اقتصاد اسلامی می‌داند که هدف اصلی آن عبارت است از امنیت، استقلال و خودکفایی اقتصادی (به نقل از فیروزآبادی، ۱۳۹۳). همچنین امروزه توسعه و بالندگی هر جامعه‌ای در نتیجه برنامه‌ریزی توسعه و تدوین استراتژی‌های توسعه پایدار است. توسعه به مفهوم تحول کیفی، گذار از دوره‌ای به دوره دیگر و مستلزم ایجاد تغییر همه‌جانبه در ابعاد اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی جامعه است. تودارو (۱۳۷۸) بر این باور است که توسعه را باید جریانی چند بعدی دانست که مستلزم تغییرات

اساسی در ساخت اجتماعی است و در تلقی عامه مردم و نهادهای ملی نیز، به معنای تسریع رشد اقتصادی، کاهش نابرابری و ریشه کن کردن فقر مطلق است.

از آنجائی که اقتصاد مقاومتی در پی مقاوم سازی، بحران زدایی و ترمیم ساختارها و نهادهای فرسوده و ناکارآمد موجود اقتصادی و تأکید بر ظرفیت های اقتصاد داخلی می باشد، با توجه به نتایج در شرایط حاضر تأکید بر سرمایه های انسانی می تواند در نیل به این مهم نقش قابل ملاحظه ای را داشته باشد. الگوی مقاومتی به لحاظ اسلامی ساختاری متناظر به آرمان و هدف را پیگیری می کند. لذا ضرورت های پیاده سازی اقتصاد مقاومتی شامل: ضرورت تشکیل نهادهای مبارزه با اشرافی گری، ساده زیستی، نتراشیدن هزینه و کم خرج بودن مدیران، مشارکت مردمی، نهادینه کردن حمایت از تولید ملی و استفاده از همه ظرفیت های کشور، عقلانیت اقتصادی، نگاه مولد به درون، خوداتکایی، خودکفایی می باشد. در این راستا در عصر حاضر ورزش به عنوان یک بخش اقتصادی از بعد عملی در تولید و مصرف کالاها، خدمات ورزشی و توسعه اقتصادی جوامع مختلف نقش اساسی دارد؛ بنابراین یکی از فاکتورهایی که می تواند در توسعه کشورها نقش پررنگی داشته باشد صنعت ورزش و توسعه آن می باشد. همان گونه که ورزش در توسعه ی انسانی نقش اساسی بر عهده دارد در توسعه ی اقتصادی نیز منشأ اثر است، پتانسیل اقتصادی ورزش به واسطه ی کارکرد اقتصادی آن برجسته می شود. کارکرد اقتصادی ورزش از فعالیت هایی نظیر: تولید کالاهای ورزشی، رویدادهای ورزشی، ارائه خدمات ورزشی و رسانه ها و ورزش ناشی می گردد. به عنوان مثال در کشور انگلستان ارزش افزوده ی فعالیت های ورزشی در حدود ۱/۷ درصد از تولید ناخالص ملی را تشکیل می دهد که این سهم از درآمدهای حاصل از ورزش با درآمدهای حاصل از صنعت خودرو و صنایع غذایی قابل مقایسه است. علاوه بر اینکه ورزش به عنوان یک نیروی اقتصادی منشأ اثر است به عنوان یک کاتالیست و عامل

شتاب‌دهنده بالقوه برای توسعه‌ی اقتصادی نیز در نظر گرفته می‌شود. نقش اقتصادی ورزش را می‌توان در دو گروه تأثیرات اقتصادی مستقیم و غیرمستقیم بررسی کرد. در بررسی آثار مستقیم، به ورزش به عنوان تفریح یا فعالیت جسمانی نگریسته می‌شود. بدین ترتیب آثاری همچون تولید کالاها و خدمات ورزشی، صادرات و واردات، هزینه‌های خانوار، ایجاد اماکن و تسهیلات، تبلیغات، پوشش رسانه‌ای، اشتغال و جذب گردشگری و حامیان مالی را در پی دارد. آثار اقتصادی غیرمستقیم ورزش در ارتقای سلامتی و کاهش هزینه‌های درمان و به تبع آن توسعه برنامه‌های ملی و نیروی ماهر و نیز در کاهش هزینه‌های درمانی خانوار و دولت دخالت اساسی دارد. این امر همچنین موجب افزایش عملکرد و بهره‌وری کارکنان می‌شود.

همچنین توسعه بازار سرمایه در ورزش به پیاده‌سازی این زیرساخت‌ها و توسعه اقتصادی ورزش کمک می‌کند. به طوری که نقش بازار سرمایه در جذب سرمایه خرد از سطح جامعه و هدایت آن به سمت بازار تولیدات ورزشی، منبعی مطمئن برای تأمین سرمایه شرکت‌های تولیدی داخلی، برگزاری مجامع سالانه و کمک به شفافیت اقتصادی از کارکردهای بازار سرمایه در پیاده‌سازی الگوی اقتصاد مقاومتی می‌باشد. از سوی دیگر رسانه یکی از ارکان مهم حکومت‌ها در دنیای امروز است که مدیریت و هدایت افکار عمومی را بر عهده دارد و منبع الهام همه حوزه‌های فرهنگی است و لازم است راهبردهایی برای انجام این مهم داشته باشد تا بتواند نقش خود را در توسعه اقتصادی ورزش ایفا نماید. پس از ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی از طرف مقام معظم رهبری اکنون نوبت آن است که نهادها و سازمان‌های حکومتی و عمومی وظایف خود را نسبت به اجرایی کردن این سند به انجام برسانند که در این میان می‌توان از رسانه ملی به عنوان مؤثرترین ابزار رسانه‌ای در جامعه در جهت توسعه ورزش و اقتصاد یادکرد؛ بنابراین به منظور پیشبرد

اهداف اقتصاد مقاومتی و توسعه اقتصاد ورزشی می‌توان با توجه به کارکردهای رسانه ازجمله کارکرد نظارتی، آموزشی، تبلیغی، در این مسیر گام بردارد. ایفای نقش رسانه در این موضوع مستلزم تدوین راهبرد و سیاست‌گذاری متناسب با اهداف، مدیریت راهبردی و آینده‌نگر مسئولان و مدیران و اقتصاددانان ورزشی است؛ بنابراین نقش ورزش در تحقق اقتصاد مقاومتی ویژه است بدین لحاظ که دستاورد ورزش در سطح همگانی از یک‌سو حفظ سلامتی افراد جامعه است و از سوی دیگر نشاط برانگیز و اعتمادآفرین است و سرزندگی آحاد ملت را به دنبال می‌آورد همان افرادی که برای مولد بودن و پرداختن به کار باید سالم و پرتوان و خستگی‌ناپذیر و سرزنده باشند و از سوی دیگر ورزش در سطح قهرمانی، شوق‌آفرین و موج‌ساز و برانگیزاننده غرور ملی است. از دریچه فوق نقش ورزش در اقتصاد مقاومتی برجسته است و بایسته است راجع به چگونگی تحقق آن از دیدگاه‌های مختلف تحقیق و مطالعه شود؛ بنابراین با توجه به نتایج تحقیق مبنی بر اینکه اهرم‌های مقاومت بخش اقتصادی با توسعه هواداران و درآمد حاصل آن، اهداف اقتصادی با توسعه حقوقی و قانونی، زیرساخت‌های اقتصاد مقاومتی با توسعه حمایت‌های دولتی و توسعه نیروی انسانی، بقیه ارتباطات بین اقتصاد مقاومتی و مؤلفه‌های آن با توسعه اقتصادی صنعت ورزش در کشور و مؤلفه‌های آن از نظر آماری معناداری بوده می‌توان با توجه به تولیدکنندگان داخلی در احداث ابنیه و زیرساخت‌های ورزشی به تأمین تجهیزات و اقلام ورزشی، مقابله با ورود غیرمجاز انواع محصولات ورزشی، به‌کارگیری مربیان و کادرهای فنی ایرانی با دانش و متعهد، به‌کارگیری بازیکنان و ورزشکاران شایسته ایرانی بر جذب ورزشکار، وصول مالیات معوقه حوزه ورزش از چهره‌های ورزشی که دارای تمکن مالی بیشتر هستند، مدیریت جدی‌تری بر کنترل هزینه‌ها در باشگاه‌های حرفه‌ای، توجه به استعدادیابی و تقویت و توجه بیشتر به آکادمی و گروه‌های پایه، مصرف بهینه انرژی، آب

و برق و سوخت و استفاده از تجهیزات کم‌مصرف و پربازده در اماکن و سالن‌های ورزشی، جذب سرمایه‌گذار داخلی روی پروژه‌های نیمه‌کاره ورزشی برای واگذاری یا مشارکت در تکمیل و بهره‌برداری از آن‌ها، مشارکت هواداران و حضور پرشور آنان در اقدامات ورزشی، استفاده از ارتباطات و رسانه در جهت افزایش اقتصاد ورزشی و توسعه و گسترش نیروی انسانی تحصیل کرده بتوان در جهت توسعه اقتصاد ورزشی گام مهمی برداشت.

منابع فارسی

- اسملسر، نیل. (۱۹۶۳). به سوی نظریه‌ای در نوسازی، ترجمه محمد جواد زاهدی مازندرانی در : اقتصاد کشاورزی و توسعه، تهران، فصلنامه پژوهشی مرکز مطالعات برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی، تابستان ۱۳۷۲، شماره ۲، انتشارات سازمان برنامه و بودجه.
- تودارو، مایکل. (۱۳۷۱)، توسعه اقتصادی جهان سوم، ترجمه غلامعلی فرجادی، جلد اول و دوم، چاپ اول، تهران،
- جعفری صمیمی، احمد، اعظمی، کورش. (۱۳۹۳). نقش توانمندسازی اقتصادی در راهبرد اقتصاد مقاومتی در کشورهای در حال توسعه. فصلنامه علوم اقتصادی. سال ۸ شماره ۲۸. پاییز.
- روحانی، سید علی. (۱۳۹۲). ساختارشناسی تحریم‌ها و آسیب‌شناسی مشکلات بنیادین اقتصاد ایران، دفتر همکاری‌های بین‌المللی فناوری ریاست جمهوری. تهران.
- صیادی، عمادالدین، شریفیان، اسماعیل، قهرمان تبریزی، کوروش. (۱۳۹۲). ارزیابی مقایسه‌ای دیدگاه مدیران صنایع در خصوص مزایای اکتسابی صنعت از ایجاد ارتباط با دانشگاه: (مطالعه‌ی موردی :بخش تولیدی صنعت ورزش ایران). پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، سال یازدهم. شماره ۲۱.
- فیروزآبادی، مرتضی. (۱۳۹۳). چند نکته در باب اقتصاد مقاومتی. انتشارات پدافند غیرعامل. تهران.

قاسمی، وحید، ادیبی سده، مهدی، آذربایجانی، کریم و توکلی، خالد. (۱۳۸۹). رابطه سرمایه اجتماعی با توسعه اقتصادی. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، دوره دهم، شماره (۳۶). ص ۶۰-۲۷.

قربانی، محمد حسین، وحدانی، محسن. (۱۳۹۵). طراحی الگوی شایستگی‌های کارآفرینان در صنعت ورزش ایران. مجله مطالعات مدیریت ورزشی. شماره ۳۹. آذر و دی. صص ۲۲۸-۲۰۵. کاظم، محمد. (۱۳۸۱). فوتبال در بورس و بورس در فوتبال. انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. تهران. چاپ اول.

محرم زاده، مهرداد. (۱۳۸۶). مقایسه روش‌های بازاریابی ورزش دانشگاهی در دو کشور ایران و ترکیه. نشریه حرکت. شماره ۴۱. ص ۱۸-۱۱۸. ملکی، بهنام. (۱۳۸۸). توسعه اقتصادی و برنامه‌ریزی. انتشارات جهاد دانشگاهی. تهران.

منابع انگلیسی

Hancock, M.G, Lyras, A. & Pilha, J. (2013). Journal of Sport for Development. Vol.1 Ed, 1 March 2013.

Khanzadi, Azad, Heidari², Samira. (2015). Analysing the Impact of Economic Strengthening on Economic Liberalization (A Resistive Economics Approach). The Open Access Journal of Resistive Economics (OAJRE). /2345-4954/Volume 6, Number 36-42, Published Online January 25, 2015.

Lee Jeoung-Hak, Hyun-Duck, Ko, Yong Jae, Sagas Michael. the influence of service quality on satisfaction and intention: A gender segmentation strategy". Sport Management Review, 2011; 14(1): 54-63.

March, C. (2000). Social capital and Democracy in Russia. Communist and post Communist Studies. 53, P. (183-199).

Moosazadeh, Hassan , Barimani, Pejman, Doost Mohammad, Samaneh, Eslami, Alireza. (2016). Developing Strategies to Improve Knowledge-Based Resistive Economy Using SWOT Model. Journal of Resistive Economics. Volume 4, Issue 4, Number 7, Pages 96-108.

Shiravi khozani, Atefeh, Rezaei Dolatabadi, Hossein. (2015). Analysis of the Impact of Government and Resistive Economy on the Purchase of Iranian Goods. The Open Access Journal of Resistive Economics (OAJRE). /2345-4954/Volume 6, Number 36-42, Published Online January 25, 2015.

Zhang j, Bao y. My Views on the Development of China's Sports, Journal of Hebei Institute of Physical Education. 2013. 02.

